

Prilog 3

Ciljevi Lokalne razvojne strategije LAG-a Una za razdoblje 2023.-2027. godine, uključujući i dodanu vrijednost LEADER-u

1. Opis općih i specifičnih ciljeva LRS

Naziv općeg cilja	Kratki opis općeg cilja	Naziv specifičnog cilja	Kratki opis specifičnog cilja
OC: Jačanje kohezije i prepoznatljivosti područja	Ovim ciljem doprinosi se osnaživanju i sinergiji te jačanju socioekonomske otpornosti i održivom razvoju lokalne zajednice kako bi odgovorila na razvojne potrebe i izazove s kojima se suočava.	SC 1: Razvoj održivog i inovativnog poduzetništva	Ovim ciljem postiže se jačanje poduzetništva u različitim gospodarskim granama čime se doprinosi otpornosti i diverzifikaciji gospodarstva, povećanju konkurentnosti te vidljivosti područja.
		SC 2: Razvoj kvalitete života i lokalnog identiteta	Ovim ciljem postiže se jačanje kapaciteta i integracije svih razvojnih dionika područja, poboljšanje usluga te društvenih inovacija usmjerenih razvoju lokalnog identiteta i povećanju boljitka cjelokupne zajednice.

Opći cilj LRS: Jačanje kohezije i prepoznatljivosti područja

LAG želi doprinijeti jačanju identiteta, povezivanju te otpornom i održivom razvoju lokalne zajednice, kako bi na održiv način, vlastitim razvojnim resursima, putem inovativnih i pametnih pristupa te zelene i digitalne tranzicije odgovorio na dugoročne razvojne izazove s kojima se suočava, posebno one koje proizlaze iz deprivacije i izražene depopulacije područja. Općim ciljem LAG želi, na mjerljiv način, doprinijeti *Dugoročnoj viziji za ruralna područja* kao krovnoj horizontalnoj politici za razvoj ruralnih područja Europske unije, kao i doprinijeti cilju 5 Kohezijske politike EU: „*Europa bliža građanima poticanjem održivog i integriranog razvoja svih vrsta područja i lokalnih inicijativa*“, trećem općem cilju Zajedničke poljoprivredne politike EU: „*Jačanje socioekonomske strukture ruralnih područja*“ te osmom specifičnom cilju SP ZPP-a: „*Promicanje zapošljavanja, rasta, rodne ravnopravnosti, uključujući sudjelovanje žena u poljoprivredi, socijalne uključenosti i lokalnog razvoja u ruralnim područjima, uključujući kružno biogospodarstvo i održivo šumarstvo*“.

Specifični cilj 1: Razvoj održivog i inovativnog poduzetništva

Područje LAG-a ima dugu poduzetničku tradiciju u različitim razvojnim sektorima, posebno u poljoprivredi i proizvodnji hrane te brojnim tradicijskim znanjima i vještinama, no poduzetničke aktivnosti se smanjuju kao i mogućnosti kvalitetnog održivog zapošljavanja što uzrokuje odlazak mladog i obrazovanog stanovništva. Starenje stanovništva kao i smanjen poduzetnički interes mladih, posebno za očuvanje tradicijske poljoprivredne djelatnosti i proizvodnje prepoznatljive i zaštićene lokalne hrane. Tradicionalna znanja i vještine izumiru, a one predstavljaju nepresušan izvor inovativnih pristupa lokalnoj proizvodnji i razvoju usluga. Turizam se sve više razvija, no potrebno ga je usmjeriti očuvanju tradicije, kulturne i prirodne baštine s ciljem razvoja prepoznatljivosti prostora i stvaranja integralne destinacije. Turizam treba biti motor razvoja tržišta poljoprivrednih proizvoda. U turizmu, kao i u drugim nepoljoprivrednim djelatnostima, iako postoje razvojni resursi te potencijal nedostaje poduzetnička atmosfera i interes stanovnika, posebno mladih i žena. Zato je ovaj cilj izravno usmjeren općem razvoju poduzetništva, posebno onih segmenata koji će omogućiti očuvanje tradicijske baštine i sirovinsko-resursne osnove te diverzifikaciju gospodarskih djelatnosti, povećanje dodane vrijednosti, suradnju, umrežavanje i razvoj društvenog poduzetništva te time doprinijeti razvoju ukupnog identiteta područja.

Specifični cilj 2 : Razvoj kvalitete života i lokalnog identiteta

Područje LAG-a karakteriziraju male i izolirane ruralne zajednice, multietničnost i tradicijska baština. Prostor je to slabe prometne povezanosti unutar i izvan područja, velikih razlika u načinu života u naseljima. Stanovnici i razvojni dionici međusobno su nepovezani i ne djeluju u sinergiji. Stoga se ovim ciljem izravno želi postići međusektorsko i međugeneracijsko povezivanje, poboljšanje dostupnosti usluga i razvoj društvenih inovacija u svrhu jačanja otpornosti ruralne zajednice za dobrobit svih stanovnika kao i posjetitelja područja. Ovim ciljem želi se postići ukupna kohezija lokalne zajednice kako bi se povećala njezina vidljivost i stvorio zajednički identitet područja.

Doprinos dodanoj vrijednosti LEADER-a koju LAG planira postići očitovati će se prvenstveno kroz potporu inovacijama (inovativnim pristupima) te poticanju sektorske i međusektorske suradnje (partnerski projekti), kao i jačem uključivanju osjetljivih društvenih skupina. Inovacija je horizontalna tema koja prožima cijeli LRS i provedbu LEADER-a u cjelini. Svrha LRS je stvoriti adekvatno okruženje koje će omogućiti potporu promicanju inovacija i inovativnih aktivnosti/projekata (operacija). Operacija odnosno projekt ima inovativne značajke na lokalnoj razini ako rezultira uvođenjem nove aktivnosti ili novog proizvoda ili nove/inovativne metode ili usluge na lokalnoj razini (ukupno područje LAG-a). Treba naglasiti kako je doprinos inovativnim i pametnim rješenjima u selima ujedno i jedan od kriterija doprinosa provedbi koncepta Pametnih sela.

Osnovni elementi primjene inovativnosti odnosno inovativnih značajki u lokalnom kontekstu sukladno članku 31. stavku 2. (d) Uredbe (EU) br. 2021/1060. za potrebe primjene u kriterijima odabira projekata (operacija) temelje se na:

- projektnim partnerstvima koja donose međusektorsku ili sektorsku suradnju različitih dionika u iznalaženju rješenja za razvojne potrebe područja LAG-a (partnerski projekti);
- potporom društvenim (socijalnim) inovacijama koje dovode do novih proizvoda i usluga kojima se rješavaju potrebe opće zajednice područja LAG-a, poput:
  - novih metoda i pristupa prijenosu znanja iz područja promicanja poduzetništva i poduzetničke kulture, uključujući društveno poduzetništvo te partnerstva
  - inovativnih pristupa i modernih, zelenih, praksi u području zaštite okoliša i prirode kao i implementacije aktivnosti biogospodarstva (bioekonomije)
  - novih metoda i pristupa prijenosu znanja u području inovativne proizvodnje lokalne hrane i drugih lokalnih proizvoda, zelenih i digitalnih tehnologija, drugih aktivnosti područja, te u razvoju turizma
  - društvenih inovacija koje razvijaju nove oblike i načine inkluzije osjetljivih skupina društva
  - tehnoloških i ne-tehnoloških inovacija usmjerenih na nove tehnologije i metode koje omogućuju povećanje otpornosti na klimatske promjene, digitalizaciju i zelenu tranziciju.

U svrhu jačanja doprinosa dodanoj vrijednosti LEADER-a u elementu **poboljšanja rezultata i učinaka politike putem načela kriterija odabira** prednost će imati projekti (operacije) „zajedničkog korisnika“ te oni kojima se ostvaruje „zajednički interes“. **Zajedničkim korisnikom** u smislu provedbe intervencija LRS smatraju se gospodarska udruženja (zadruge, klasteri i dr.), organizacije civilnog društva ili javno-pravna tijela te pravne osobe (ustanove i/ili poduzeća u većinskom javnom vlasništvu). Zajedničkim korisnikom smatra se i provedba zajedničkih projekata, odnosno, ako se projekti (operacije) provode u sektorskom ili međusektorskom partnerstvu. Projekt odnosno operacija ima **Zajednički interes**, provodi li ga Zajednički korisnik i/ili ako je u kolektivnom interesu članova Zajedničkog korisnika i opće javnosti odnosno od dobrobiti za opću zajednicu. Takav projekt (operacija) treba biti više od zbroya pojedinačnih interesa članova Zajedničkog korisnika.